

گزینه‌های ترامپ در مورد توافق اتمی با ایران

Author: سید امیر حسین موسویان Posted مرداد ۱۰، ۱۳۹۶

در حالی که وزارت خارجه دولت دونالد ترامپ دو بار تا کنون تأیید کرده که ایران به مفاد قرارداد اتمی تیرماه ۱۳۹۴ پای‌بند بوده است، شواهدی به چشم می‌خورد که ترامپ قصد دارد تا دستاورد چشمگیر سلف خود را در سیاست خارجی، از میان بردارد. مع الوصف، مسئله بغرنج برای کاخ سفید و متحدانش این است که خروج از برجام در شرایطی که ایران طبق گفته تمامی ناظران بی‌طرف کاملاً به تعهدات خود پای‌بند بوده است، موجب انزوای ایالات متحده خواهد شد. باب کورکر، رئیس کمیته روابط خارجی سنا و یکی از منتقدان مشهور برجام، گفته است:

«نقض این توافق باید توسط ایران باشد این‌که بر دوش ایالات متحده بیافتد. زیرا می‌خواهیم متحدانمان با ما همراه باشند.»

گفتنی است که ترامپ اکنون یک تیم را در کاخ سفید موظف کرده تا برای او گزینه‌هایی را فراهم کنند که بتواند در گزارش بعدی‌اش در ماه سپتامبر، از تأیید پای‌بندی ایران به توافق، سر باز زند. او گفته است که «شخصاً» بر این باور است که ایران «عدم پایبندی» به برجام شناخته خواهد شد.

یک منبع آگاه در واشینگتن که نخواست نامش فاش شود، به نویسنده گفت که در این مورد کاخ سفید راه‌های زیر را درست بررسی دارد:

الف) ایران را به عدم التزام فنی و نقض محدودیتهای مواد هسته‌ای پیش بینی شده در توافق متهم کند؛

ب) به ژانرس بین‌المللی انرژی اتمی برای دسترسی به تأسیسات نظامی حساس در ایران فشار آورد تا خودداری ایران، را دستمایه خروج از توافق قرار دهد.

پ) مذاکره مجددی را پیرامون توافق آغاز کند تا پیشرفت غنی‌سازی در ایران کاملاً متوقف و محدودیت‌های موقت برنامه هسته‌ای پیش بینی شده در برجام، دائمی شوند.

ت) برای اعتباربخشیدن به یک گزارش دستگاه اطلاعاتی آلمان تلاش کند؛ گزارشی که مدعی بود ایران به «فعالیت‌های مرتبط با تدارک برای تکثیر غیر قانونی سلاح هسته‌ای» ادامه می‌دهد. چنین کاری به رغم آن صورت می‌گیرد که گزارش مذکور قبلاً از سوی دولت اوباما و کارشناسان مستقل، رد شده است.

جهت زمینه چینی‌های لازم، متحدان منطقه‌ای ایالات متحده، به رهبری عربستان سعودی و امارات متحده عربی، اخیراً لابی‌باکنگره را آغاز کرده و خواسته‌اند که حق غنی‌سازی برای آنان به رسمیت شناخته شود. زیرا که برجام به «ایران شیعه» اجازه داده تا چنین کاری را بکند. سناتور کورکر نیز با اشاره به این موضوع، گفته است که «ما باید در نهایت به جایی برسیم که مذاکرات دیگری را بر سر این توافق انجام دهیم تا آنان هرگز حق غنی‌سازی نداشته باشند.» در همین حال، یک مقام ارشد ایالات متحده تأیید کرد که دولت ترامپ در صدد تلاش برای انجام بازرسی از تأسیسات نظامی ایران است.

ترامپ در جریان نشست جی-۲۰ در هامبورگ نیز بر خلاف نص برجام که هرگونه اقدام ضد روابط عادی اقتصادی با ایران توسط سایر کشورها را ممنوع می‌کند، از رهبران کشورهای خارجی خواست تا تجارت با ایران را متوقف کنند. جواد ظریف، وزیر امور خارجه ایران، اظهارات ترامپ را نقض «نه تنها روح، بلکه متن» برجام خواند و افزود که ایران گزینه‌هایی «آماده» دارد تا در صورت «نقض فاحش» توافق از سوی ایالات متحده، از برجام خارج شود.

لذا کاخ سفید ترامپ در آستانه اقدامی (استراتژی جدید در مورد ایران) است که نتیجه آن عواقبی جدی برای صلح و ثبات خاورمیانه و جغرافیایی فراتر از آن خواهد داشت. در عین حال ترامپ چندگزینه می‌تواند داشته باشد.

مشکل دولت ترامپ با ایران، به اختلافات آمریکا و ایران در مسائل منطقه‌ای بازمی‌گردد. در این مورد کاخ سفید باید درک کند که برجام اولاً: یک توافق چند جانبه است که پنج قدرت دیگر جهانی نیز در آن دخیل هستند و نه توافق دوجانبه بین ایران و آمریکا؛ و ثانیاً توافقی است که تنها در مورد اختلاف هسته‌ای صورت گرفته ضمن اینکه کف مطالبات طرفین را دربردارد و نه سقف خواسته‌های دوطرف را.

فدریکا موگرینی، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، در یک نشست خبری مشترک با سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه، گفت: «ما از این موضوع اطمینان حاصل خواهیم کرد که تعامل با ایران ادامه یابد و توافق در تمامی جزئیاتش از سوی تمامی طرفین اجرا شود. این شامل بخش هسته‌ای و همچنین سایر بخش‌های توافق مانند برداشته‌شدن تحریم‌ها، و بازگشت تدریجی تعامل در تمامی بخش‌هاست.»

از این منظر، گزینه معقول برای دولت ترامپ این خواهد بود که به اجرای کامل و دقیق برجام متعهد باشد تا هم اعتبار آمریکا را حفظ کند و هم قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل را اجراء کرده باشد. همزمان نیز برای یافتن راهی جهت حل اختلافات منطقه‌ای با ایران از طریق دیپلماسی واقع‌بینانه تلاش کند.

دلیل اصلی ستیز آمریکا با ایران، بخاطر حقوق بشر و تروریسم نیست، تروریسمی که امروزه عراق، افغانستان، سوریه و لیبی را به آتش کشیده و حتی بی‌گناهان بسیاری را نیز در غرب کشته است. واضح است که در مورد حقوق بشر، ایران چندین سال نوری از برخی متحدان نزدیک آمریکا در منطقه، از جمله عربستان سعودی، جلوتر است. مضاف بر این، هم هیلاری کلینتون و هم پرزیدنت ترامپ، قبلاً عربستان سعودی را به عنوان بزرگترین حامی مالی تروریسم، نکوهش کردند. نخست وزیر پیشین قطر نیز اخیراً اذعان کرد که آمریکا، قطر، عربستان سعودی و ترکیه، در حمایت از گروه‌های افراطگر در سوریه مشترکاً اشتباه کردند. ضمن اینکه واقعیت این است که ایران تنها قدرت منطقه است که مستقیماً بر ضد داعش و القاعده می‌جنگد؛ و اگر مداخله ایران نمی‌بود، شاید بغداد و دمشق در اشغال آنها بود.

مع الوصف، برخی حقایق قابل کتمان نیستند.

نخست، ایالات متحده و ایران در منطقه تضاد منافع جدی دارند. در حالی که ایالات متحده نفوذ منطقه‌ای ایران را عامل بی‌ثباتی می‌بیند، ایران نیز حمایت آمریکا را از دیکتاتورهای منطقه‌ای و جنگ‌های آمریکا در افغانستان، عراق، لیبی و همدستی در تجاوز سعودی به یمن را، دلیل اصلی بی‌ثباتی و عامل گسترش تروریسم می‌داند. دوم، سیاست ایالات متحده در خاورمیانه، با سایر قدرتهای جهانی، مانند روسیه، چین و حتی برخی از

متحدان اروپایی‌اش، در تقابل است. سوم، ایالات متحده در حال حاضر حتی با برخی از متحدان سنتی خود در بین کشورهای عرب خلیج فارس و همچنین ترکیه، اختلاف‌هایی جدی دارد.

اگر ترامپ به سیاست‌هایش مبنی بر تغییر رژیم و تقابل همه‌جانبه با ایران، افزایش حضور نظامی آمریکا در افغانستان، حمایت از عربستان سعودی در جنگ خونین علیه یمن و فروش صدها میلیارد دلار سلاح‌های آمریکایی ادامه دهد، نه تنها هیزمی بیشتر بر آتش بحرانه‌های منطقه افکنده بلکه دیر یا زود صدمات مهلکی به امنیت آمریکا نیز وارد خواهد کرد. افزون بر این به این نکته باید توجه داشت که دیپلماسی بین‌المللی تنها موفق شده است تا منازعه اتمی ایران را صلح آمیز حل کند و در مورد سایر بحران‌ها همچون سوریه، لیبی، یمن و فلسطین شکست خورده است. به همین دلیل، ترامپ پیش از اجرای سیاست‌هایش در قبال ایران، باید نگاهی جامع به عواقب سیاست‌های گذشته آمریکا در منطقه بیندازد و سپس درباره یک استراتژی فراگیر واقع بینانه در منطقه، تصمیم بگیرد. دولت او باید شکست‌های گذشته، به‌ویژه در عراق، افغانستان و لیبی، را مد نظر داشته باشد، درس‌هایش را در این باره بیاموزد و اصلاحات مناسبی را در جهت عدم تکرار آن اشتباه‌ها، انجام دهد. اگر چنین اتفاقی روی دهد، ترامپ در قبال ایران نیز سیاست‌های غیر سازنده دهه‌های گذشته را تکرار نخواهد کرد.

Read More: <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/08/iran-policy-trump-nuclear-deal-regional-policy-dialogue.html>

.Al-Monitor. All rights reserved 2017©